

Kulttuurilautakunta 14.12.2021 § 78

§ 78

Oikaisuvaatimus, Soukan kirjaston sulkeminen

Valmistelijat / lisätiedot:
Nyberg Ritva
Sivula Oili
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Vaihde 09 816 21

Päätösehdotus

Kulttuurijohtaja Tommila Susanna

Kulttuurilautakunta hylkää lautakunnan 26.10.2021 § 57 päätöksestä tehdyn, Soukan kirjaston sulkemista koskevan, oikaisuvaatimuksen selostusosassa mainituin perustein. Kulttuurilautakunta hylkää myös täytäntöönpanon keskeyttämistä koskevan vaatimuksen.

Käsittely

Päätös

Kulttuurilautakunta:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Kulttuurilautakunta päätti, että Soukan kirjasto suljetaan 1.3.2022 alkaen. Lautakunta kuitenkin päätti edellyttää, että Soukan alueelta etsitään tila väliaikaisen Pikkulaivan kirjaston kaltaiselle asiointikirjastolle. Tilan ei tarvitse olla metroaseman välittömässä läheisyydessä.

Kuntalainen on tehnyt oikaisuvaatimuksen, jossa hän vaatii, että kulttuurilautakunnan tulisi kumota tekemänsä päätös Soukan kirjaston sulkemisesta 1.3.2022 lukien sekä päättää jatkaa kirjaston toimintaa aiemmissa tiloissa rakennuksen purkamiseen asti. Lisäksi hän vaatii, että tehdyn päätöksen toimeenpano tulisi keskeyttää. Vaatimusta perustellaan yhtäältä liittyen asukkaiden osallisuuden toteutumiseen sekä toisaalta Soukan alueen asukasmäärällä, uuden aluekirjaston turvallisuudesta koetulla huolella sekä uuden aluekirjaston etäisyydellä aiemmasta Soukan kirjaston sijainnista. Oikaisuvaatimus on kokonaisuudessaan oheismateriaalina.

Kulttuurilautakunnan päätös on syntynyt lainmukaisessa järjestyksessä sille kuuluvan harkintavallan puitteissa.

Soukan kirjaston tilojen kunto ja esteellisyys

Soukan kirjaston tilat ovat esteellisiä. Pyörätuolilla tai lastenvaunujen kanssa kirjastoon on tultava lastauslaiturin jyrkän rampin kautta tavarahissillä. Rollaattorilla kirjastoon pääseminen on lähes mahdotonta. Ulkoportaiden vaarallisuudesta kirjasto saa palautetta säännöllisesti. Kirjaston pyynnöstä huolimatta kiinteistön omistaja ei ole tehnyt tarvittavia korjauksia tilojen turvallisuuden takaamiseksi. Myös sisäilmassa on ollut jatkuvia haasteita.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 5§ mukaisesti viranomaisten on jatkuvasti arvioitava yhdenvertaisuuden toteutumista toiminnassaan sekä ryhdyttävä yhdenvertaisuuden toteutumisen turvaamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin. Yhdenvertaisuuslain 8§:n mukaisesti syrjintä muun ohella terveydentilan ja vammaisuuden perusteella on kiellettyä. Kirjastopalveluiden tarjoamista tiloissa, jotka eivät ole yhdenvertaisella tavalla vammaisten ja liikkumisesteisten asukkaiden käytettävissä, ei voida pitää asianmukaisena sen paremmin kaupunkia velvoittavan yhdenvertaisuuden edistämismääräyksen kuin syrjintäkiellon kanssa. Koska Soukan kirjaston tiloja ei ole ollut mahdollista saada yhdenvertaisesti kaikkien kuntalaisten käytettäväksi, on kulttuurilautakunnan päätös lopettaa palveluiden tarjoaminen kyseisissä tiloissa ollut asianmukainen ja tarpeellinen. Vajaan kahden kilometrin päähän rakentuva hyvän palvelutason esteetön aluekirjasto palvelee myös Soukan asukkaita, niin lapsia kuin aikuisiakin.

Kirjaston palveluverkkoa koskevan päätöksenteon tausta

Kaupunginvaltuusto on vuonna 2005 tehnyt päätöksen kirjaston palvelukonseptin tavoitetilasta. Silloin useasta eri vaihtoehdosta valittiin ns. aluekirjastomalli, jossa kirjastoverkko koostuu viidestä aluekirjastosta ja niitä täydentävistä lähipalveluista. Vuonna 2010 kaupunginvaltuusto päätti pitää kiinni vuoden 2005 perusratkaisusta. Keväällä 2023 valmistuva Lippulaivan kirjasto on viides aluekirjasto ja kaupunginvaltuuston linjauksen mukainen. Valtuusto on myös hyväksynyt Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman, jonka mukaisesti kirjastoverkosta tulee vaiheittain saada aikaan yhteensä yli miljoonan euron säästöt.

Palveluverkon suunnittelun lähtökohtana on kuntalain (410/2015) 1.2§:n velvoite järjestää asukkaille palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Kulttuurilautakunnalle 17.11.2020 esitellyn kirjastoverkkoselvityksen taustalla oli tavoite määritellä konkreettisempia kriteerejä, joita voidaan käyttää, kun arvioidaan, missä toimipisteitä tarvitaan. Kirjastoverkkoselvityksen mukaisesti yksi ensisijainen kriteeri on kyseisen kirjaston vaikutusalueen etäisyys aluekirjastosta kilometreinä. Soukan kirjaston etäisyys Lippulaivan kirjastosta on n. 2 km, mikä tarkoittaa, että se kuuluu aluekirjaston vaikutusalueeseen (2,5 km). Lippulaivan suuri, hyvien kulkuyhteyksien päässä oleva hyvän palvelutason kirjasto palvelee myös Soukan vaikutusalueen asukkaita.

On syytä huomata, että Soukan kirjaston vuokra nousee vuonna 2022 kaksinkertaiseksi ja irtisanomisaika on 12 kuukautta. Tästäkin syystä Soukan kirjaston sulkemispäätösesitys oli tarpeen käsitellä kulttuurilautakunnassa jo syksyn 2021 aikana. Rakennus puretaan välittömässä lähitulevaisuudessa, jolloin toiminta tiloissa joka tapauksessa päättyisi.

Asukkaiden osallisuus

Asukkaiden osallisuus kirjastopalveluiden kehittämisessä on keskeistä. Soukan kirjaston vaikutusalueen asukkaita on kuultu laajasti alueelle rakentuvan aluekirjaston suunnittelun yhteydessä ja näin ollen oikaisuvaatimuksessa esitetty väite siitä, että kirjastolain 5 §:n 2 momentin mukaisia toimenpiteitä ei olisi tehty, ei pidä paikkaansa. Soukan kirjasto sijaitsee uuden Lippulaivan kirjaston vaikutusalueella, ja myös Soukan kirjastossa on järjestetty tilaisuuksia, joissa asukkaat ovat voineet vaikuttaa

tulevan aluekirjaston sisustukseen ja toimintoihin (mm. nuorille järjestettiin Soukan kirjastossa työpaja). Aluekirjasto toteutetaan yhdessä asukkaiden ja yhteisöjen kanssa ja taustalla on vahva eri toimijoiden verkosto. Soukan kirjaston tilannetta tarkasteltaessa tätä asiaa ei voi sivuuttaa, koska Soukan kirjasto kuuluu uuden aluekirjaston vaikutuspiiriin ja tulee palvelemaan myös Soukan alueen asukkaita.

Kirjastolla on tärkeä merkitys sen vaikutusalueella asuville ihmisille. Uudessa Lippulaivan kirjastossa on Soukan kirjastoa monipuolisemmat palvelut ja monikäyttöisemmät tilat. Lippulaivan kirjastossa on erilaisia varattavia tapahtuma- ja tapaamistiloja, soittohuone, pajatila ja keittiöpaja. Tilojen suunnittelussa on erityisesti otettu huomioon lapset ja nuoret. Uusi aluekirjasto pystyy palvelemaan siis myös Soukan alueen kouluja monipuolisemmin kuin Soukan kirjasto. Alueen lasten ja nuorten sekä koulujen kirjastonkäytön tarpeet on siis huomioitu päätöksen käsittelyn yhteydessä.

Muita näkökohtia

Kirjasto on yksi turvallinen kokoontumispaikka, mutta kirjastopalvelut eivät voi yksin olla vastuussa siitä, minkälaisia kokoontumis- ja tapaamispaikkoja alueella on, vaan kyseessä on kaikkien alueen toimijoiden yhteinen asia. Espoossa viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana kauppakeskuksissa sijaitsevista aluekirjastoista kertyneen kokemuksen perusteella ei ole perusteltua syytä olettaa, että aluekirjastot olisivat miltään osin vähemmän turvallisia kuin lähikirjastot. Niissä on enemmän henkilökuntaa ja lisäksi kauppakeskusten oma vartiointi, jota lähikirjastoissa ei ole.

Johtopäätös

Kulttuurilautakunnalle on ollut oikeus päättää Soukan kirjaston sulkemisesta, eikä oikaisuvaatimuksessa ole esitetty sellaisia perusteita, jotka edellyttäisivät päätöksen muuttamista. Näin ollen kuntalain mukainen oikaisuvaatimus on hylättävä. Koska oikaisuvaatimus on hylättävä, on samalla hylättävä myös täytäntöönpanon keskeyttämistä koskeva vaatimus.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

Tiedoksi